

ACHTERHAAL DE REEDEN VAN PLANTWEGVAL

Zodra de bieten gezaaid zijn gaan de zaadjes zich ontwikkelen. Soms komen planten niet boven of vallen ze na opkomst weg. Andere staan een poosje stil in de ontwikkeling maar groeien er later door heen. Belangrijk is om de reden hiervan zo vroeg mogelijk in het seizoen te achterhalen.

Achterblijvende plant, die is aangetast door bietencystealtjes. Op de inzet is de afstervende wortel van een dergelijke plant zichtbaar, waarbij in iedere cirkel een cyst te zien is.

Diverse insecten kunnen vreterij veroorzaken aan de jonge bietenplanten. Dit beperkt zich op percelen met speciaal pillenzaad in de meeste gevallen tot een lichte aantasting. Op percelen met

standaard pillenzaad kan dit erger zijn. Zo hebben ondergrondse springstaarten vorig jaar op enkele percelen planten dermate vroeg en ernstig aangetast, dat de planten niet eens bovenkwamen. Dit kan ook gebeuren bij aantasting door

ritnaalden. Ondergrondse springstaarten veroorzaken schade tot aan het tweebladstadium, terwijl ritnaalden de planten aan kunnen tasten tot aan het vierbladstadium.

Aantasting door slakken of emelten

treedt vaak pas op na opkomst van de suikerbieten. Tegen deze plagen is speciaal pilenzaad niet of nauwelijks effectief. Slakken veroorzaken alleen schade in het kiemblad- en tweebbladstadium en kunnen eventueel bestreden worden met slakkenkorrels op basis van ijzer-III-fosfaat. Emelten, die schade veroorzaken tot aan het vierbladstadium, zijn na opkomst niet meer te bestrijden.

Aaltjes

Plantwegval door aaltjes komt alleen voor bij hele hoge besmettingen met aaltjes. Over het algemeen blijft schade beperkt tot een groeiachterstand. De aaltjes die een groeiachterstand kunnen veroorzaken zijn bietencysteaaltjes, trichodoriden en wortelknobbelaaltjes. De groeiachterstand is het beste te zien vanaf het zesbladstadium tot aan de gewassluiting.

Versillende schimmels kunnen wortelbrand in suikerbieten veroorzaken: *rhizoctonia*, *aphanomyces*, *pythium* en *phoma*. Op deze foto is aantasting door *pythium* te zien.

Tip: neem wegvallende planten waar en registreer!

Controleer uw perce(e)l(en) regelmatig en registreer in Uniteit de oorzaak en mate van plantwegval, aantastingen door bodemschimmels (wortelbrand) en aaltjes en vretelij door hazen, slakken en insecten. Dit helpt bij de keuze in de toekomst voor een ras en zaadbehandeling op basis van waarnemingen.

In het groeiseizoen zelf is er niets meer tegen aaltjes te doen. Leg wel altijd de plekken vast, om maatregelen voor een volgende (bieten)teelt te nemen.

Wortelbrand

Kiemplantwegval door schimmels, ook wel wortelbrand genoemd, wordt veroorzaakt door de schimmels *rhizoctonia*, *pythium*, *phoma* en *aphanomyces*. Om wortelbrand te voorkomen is al het pillenzaad behandeld met thiram en hymexazool. Thiram beschermt het zaad onder andere tegen *phoma* en *pythium*. Hymexazool geeft in het kiemplantstadium een goede bescherming tegen de bodemschimmels *aphanomyces* en *pythium*. Bij zeer zware druk van schimmels, te lage pH of slechte structuur kunnen bieten toch worden aangetast. *Aphanomyces* veroorzaakt zogenaamde afdraaiers en kan de bieten ook later in het seizoen aantasten, waardoor insnoering en/of wortelrot ontstaat. *Rhizoctonia* kan ook bij de *rhizoctonia*-resistente rassen kiemplantwegval veroorzaken. Dit komt omdat de resistentie pas in het zes- tot achtbladstadium van de suikerbiet gaat werken. Preventiemaatregelen voor veel kiemplantenschimmels in suikerbieten zijn een optimale pH, een goede ontwatering en een goede bodemstructuur.

Herbicidenschade

Niet alleen ziekten en plagen kunnen schade veroorzaken aan jonge bietenplanten. Ieder jaar komen er bij IRS diag-

nostiek tientallen monsters binnen, waarbij herbiciden schade hebben veroorzaakt aan suikerbieten. Dit betreft gevallen waarbij per ongeluk een verkeerd middel is toegevoegd aan de tankmix, de spuitmachine niet goed is gereinigd, middelen zijn overgewaaid bij toepassing op naastgelegen percelen of waarbij herbiciden uit de voorvrucht nog aanwezig zijn in de bodem. Herbicideschade kan misvormingen en verkleuringen, wegval van planten en/of groeiremming veroorzaken.

Versterkende rol

Planten die niet goed groeien hebben sneller en meer schade dan planten die goed kunnen groeien. Belangrijk is dus dat alle randvoorwaarden voor de teelt kloppen. Hierbij kunt u denken aan een goede bodemstructuur (tot onder de bouwvoor) en een optimale pH en bemesting. Kloppen de randvoorwaarden niet, dan versterken ze de schade door ziekten en plagen.

Bram Hanse en Elma Raaijmakers

Rubriek onder verantwoordelijkheid van:

Postbus 20, 4670 AA Dinteloord

Tel.: +31 (0) 165 516 070

irs@irs.nl
www.irs.nl

Eindredactie: Jurgen Maassen